

Kaupan alan työpaikkatapaturmien määrä nousi 4 %

60

Tapaturmavakuutuskeskuksen analyysija 9.5.2025

Kaupan alan työpaikkatapaturmien määrä nousi 4 %

Vuonna 2024 kaupan alalla sattui palkansaajille yhteensä 9 600 työpaikkatapaturmaa, mikä on noin neljä prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Työpaikkatapaturmien taajuus pysyi ennallaan.

Teksti: Marja Kaari ja Janne Sysi-aho, Tapaturmavakuutuskeskus

Tässä analyysissä tarkastellaan työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta korvattuja tukku- ja vähittäiskaupan alan työtapaturmia vuonna 2024 ja kehitystä vuosina 2015–2024. Julkaisussa käytetään vuoden 2024 tapaturmien osalta lopulliseen tasoon arvioituja ja pyöristettyjä estimaatteja. Vakavuustiedot ovat vuodelta 2023 (uusimmat käytettävissä olevat tiedot). Analyysin kuvissa esitetyt luvut löytyvät julkaisun taulukkoliitteestä.

Kaupan alan työtapaturmat – keskeiset havainnot

Työpaikkatapaturmien määrä nousi:

Vuonna 2024 kaupan alalla sattui palkansaajille yhteensä 9 600 työpaikkatapaturmaa, mikä on noin 4 % enemmän kuin edellisvuonna

Tapaturmien taajuus pysyi ennallaan:

Työpaikkatapaturmien taajuus oli vuonna 2024 noin 26,1 työpaikkatapaturmaa miljoonaa työtuntia kohti (edellisvuonna 25,9)

Tapaturmat kaupan toimialoilla:

- Moottoriajoneuvojen kauppa ja korjaus: 2 400 tapaturmaa (+5 %)
- Tukkukauppa: 2 400 tapaturmaa (+5 %),
- Vähittäiskauppa: 4 800 tapaturmaa (+2 %)

Yleisimmät poikkeamat:

- Esineisiin osuminen tai kolhiminen: 22 %
- Liukastuminen, horjahtaminen, kompastuminen: 18 %
- Aiheuttajan rikkoutuminen tai putoaminen: 15 %
- Äkillinen fyysinen kuormittuminen: 14 %

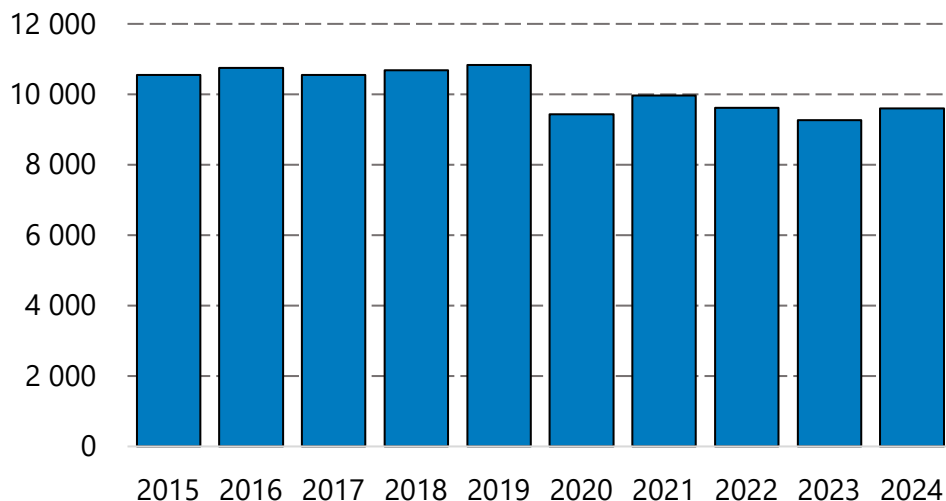
Vakavat tapaturmat:

Vuonna 2023 kaupan alalla sattui yhteensä 496 vakavaa työpaikkatapaturmaa, jotka johtivat yli kuukauden työkyvyttömyyteen. Valtaosa vakavista tapaturmista liittyi henkilön liukastumiseen, horjahtamiseen tai kompastumiseen (42 %).

Työpaikkatapaturmissa nousua, taajuus säilyi ennallaan

Vuonna 2024 kaupan alan palkansaajille sattui 9 600 työpaikkatapaturmaa. Tapaturmien lukumäärä nousi edellisvuodesta noin neljä prosenttia (kuva 1). Tapaturmataajuus oli vuonna 2024 noin 26,1 työpaikkatapaturmaa miljoonaa työtuntia kohti, kun se edellisvuonna oli 25,9. Kaupan alan taajuus on pysytellyt hyvin saman tasoisena viimeiset kolme vuotta (kuva 3).

Kuva 1. Palkansaajien työpaikkatapaturmien lukumäärät tukku- ja vähittäiskaupan päätoimialalla vuosina 2015-2024.

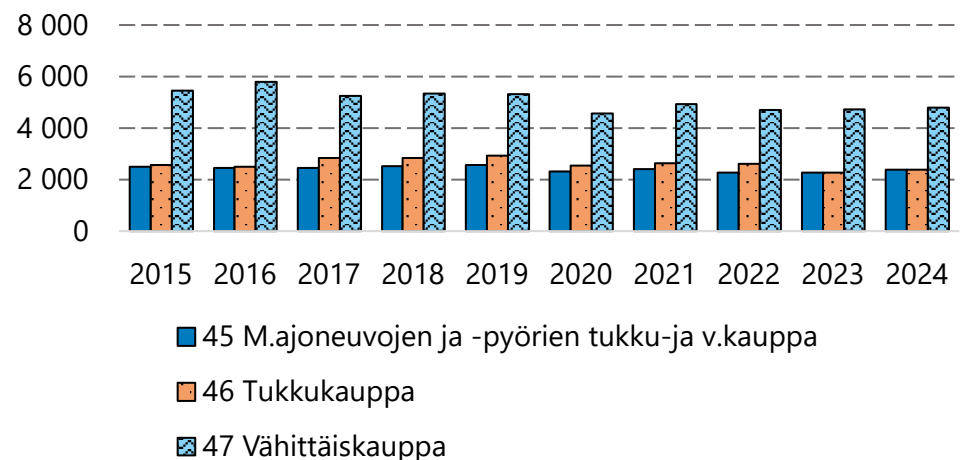

Kaupan ala jakaantuu kolmeen ryhmään:

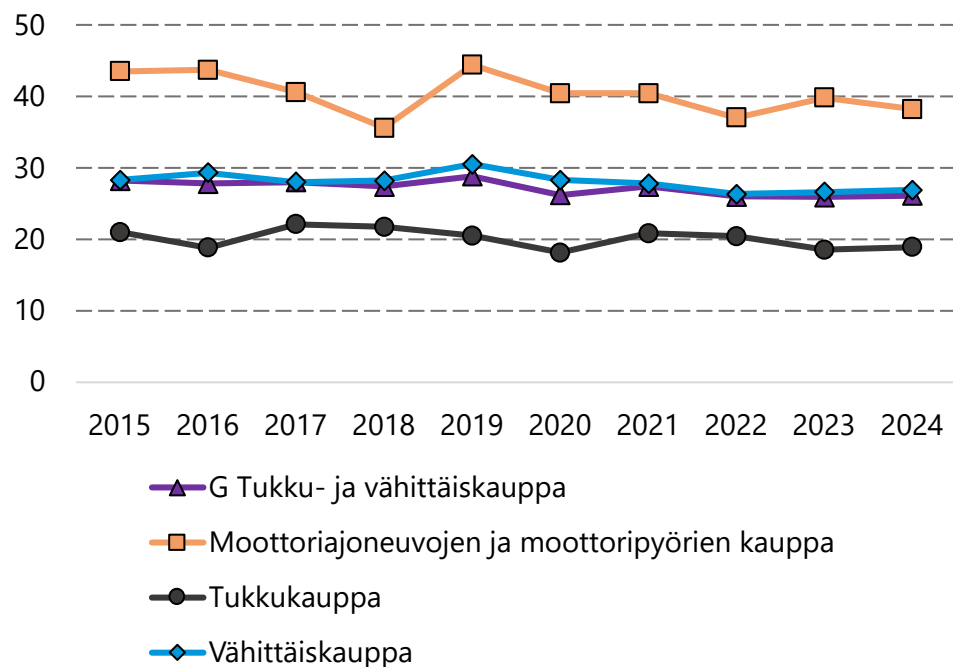
- moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppa sekä korjaus
- tukkukauppa ja
- vähittäiskauppa.

Moottoriajoneuvojen kaupan ja korjauksen alalla sattui viime vuonna 2 400 työpaikkatapaturmaa. Nousua edellisvuoteen oli noin viisi prosenttia. Tukkukaupassa työpaikkatapaturmia sattui viime vuonna noin 2 400 (+5 %) ja vähittäiskaupassa noin 4 800 (+2 %) (kuva 2). Korkein tapaturmataajuus oli moottoriajoneuvojen kaupassa ja korjauksessa (38,2). Taajuus laski kuitenkin edellisvuoteen verrattuna neljä prosenttia. Tukku- ja vähittäiskaupassa taajuudet nousivat hieman viime vuodesta (kuva 3)

Kuva 2. Palkansaajien työpaikkatapaturmien lukumäärät alatoimialoilla vuosina 2015-2024.

Kuva 3. Palkansaajien työpaikkatapaturmien taajuus tukku- ja vähittäiskaupan päätoimialla ja alatoimialoilla (yksikkö: työpaikkatapaturmaa per miljoona tehtyä työtuntia).

Myymälöissä sattui lisäksi muiden alojen työntekijöille yhteensä noin 1 100 työpaikkatapaturmaa, joista 25 % turvallisuus- ja vartiointialan työntekijöille ja 16 % henkilöstövuokrausalan työntekijöille. Vapaaehtoisesti itsensä vakuuttaneille yrittäjille sattui kaupan alalla vuonna 2024 noin 590 työpaikkatapaturmaa, mikä on hieman vähemmän kuin edellisvuonna. Kokonaisuudessaan ”kaupan alalla työpaikoilla” sattui siis yli 11 000 työpaikkatapaturmaa viime vuonna.

Tapaturmaa edeltää usein terävään esineeseen osuminen tai kompastuminen

Kaupan alan työpaikkatapaturmista kaksi kolmasosaa liittyi esineiden käsittelemiseen (3 100) tai henkilön liikkumiseen (2 800). Kolmanneksi yleisin työsuoritus oli taakan käsivoimin siirtäminen (1 500). Näiden vahinkojen osuus on vähentynyt 19 %:sta 16 %:iin vuosina 2015–2024.

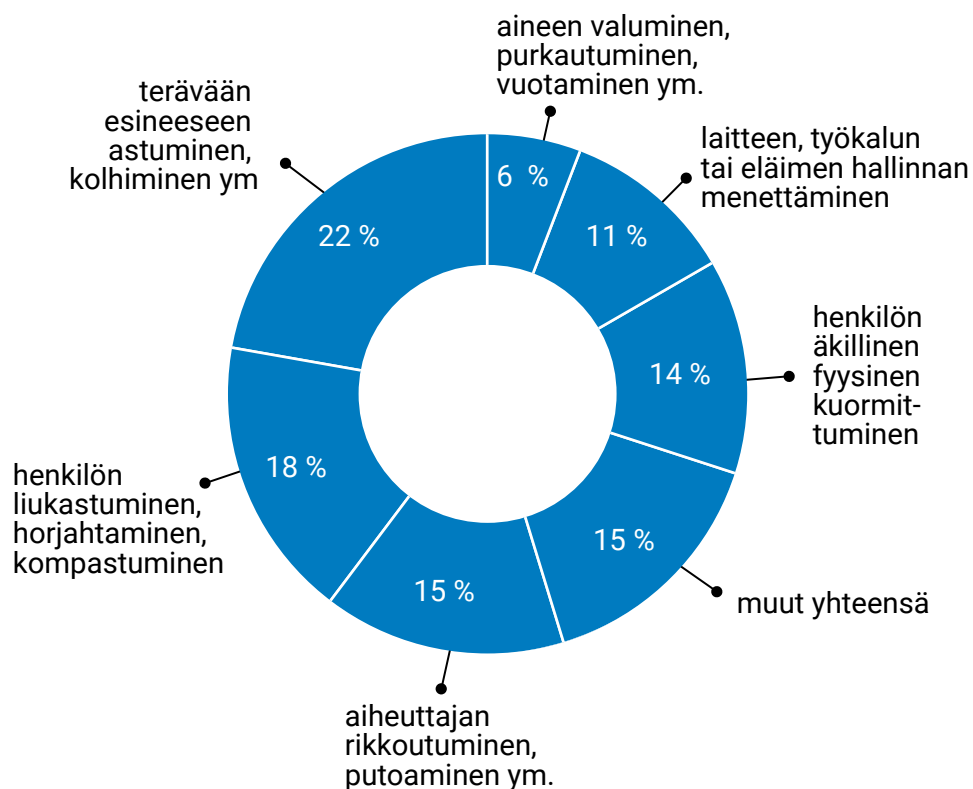
Kun tarkastellaan tapaturmaa edeltäviä poikkeamia, vuoden 2024 työpaikkatapaturmista 22 % liittyi esineisiin osumiseen tai kolhimiseen ja 18 % liukastumiseen, horjahtamiseen tai kompastumiseen. Aiheuttajan rikkoutuminen tai putoaminen aiheutti 15 % ja äkillinen fyysinen kuormittuminen 13 % tapaturmista (kuva 4). Fyysiseen kuormittumiseen liittyviä vahinkoja sattui viime vuonna 1 300, joista liikekiipeytymisiä oli hieman yli puolet. Tämän tyyppisten vahinkojen lukumäärän ja osuuden trendi on ollut laskeva tarkastelujakson aikana.

Putoamistapaturmia sattui kaupan alalla viime vuonna noin 180, mikä on kaksi prosenttia alan vahingoista. Väkivaltaan liittyviä työpaikkatapaturmia oli myös kaksi prosenttia kaupan alan vahingoista (tapaturmia, jossa poikkeama oli ”väkivalta, järkyttävä tilanne tai poikkeava läsnäolo”).

Kaupan liitto ja Palvelualojen ammattiliitto PAM ovat tuoneet esiin, että asiakkaiden epäasiallinen käytös kaupoissa on lisääntynyt. Kaupan yritysten tietojen mukaan häiriö-, uhka- ja väkivaltatilanteet myymälöissä ovat kolminkertaistuneet vuodesta 2020 lähtien ja PAM:in

kyselyn mukaan 70 prosenttia palvelualojen työntekijöistä koki häirintää tai epäasiallista käytöstä asiakkaiden taholta. Työtapaturmatilastot tuovat esiin vain pienen osan tästä ilmiöstä. Tilastoihin päätyvät tilanteet, joissa henkilölle on sattunut työtapaturma- ja ammattitautilain mukaan korvattava vahinko. Esimerkiksi läheltä piti- tai vaaratilanteita ei tapaturmatilastossa näy.

Kuva 4. Palkansaajien työpaikkatapaturmien osuudet kaupan alalla poikkeaman mukaan vuonna 2024 (%).

Kuva 5: Yleisimmin toistuvat työpaikkatapaturmat kaupan alalla 2024

1

Henkilön liikkuessaa kaatuminen ja iskeytyminen, jossa useimmin loukkaantuvat alaraajat, mutta yleisesti myös yläraajat

2

Esineitä käsiteltäessä leikkaavan tai terävän esineen aiheuttama yläraajan loukkaantuminen

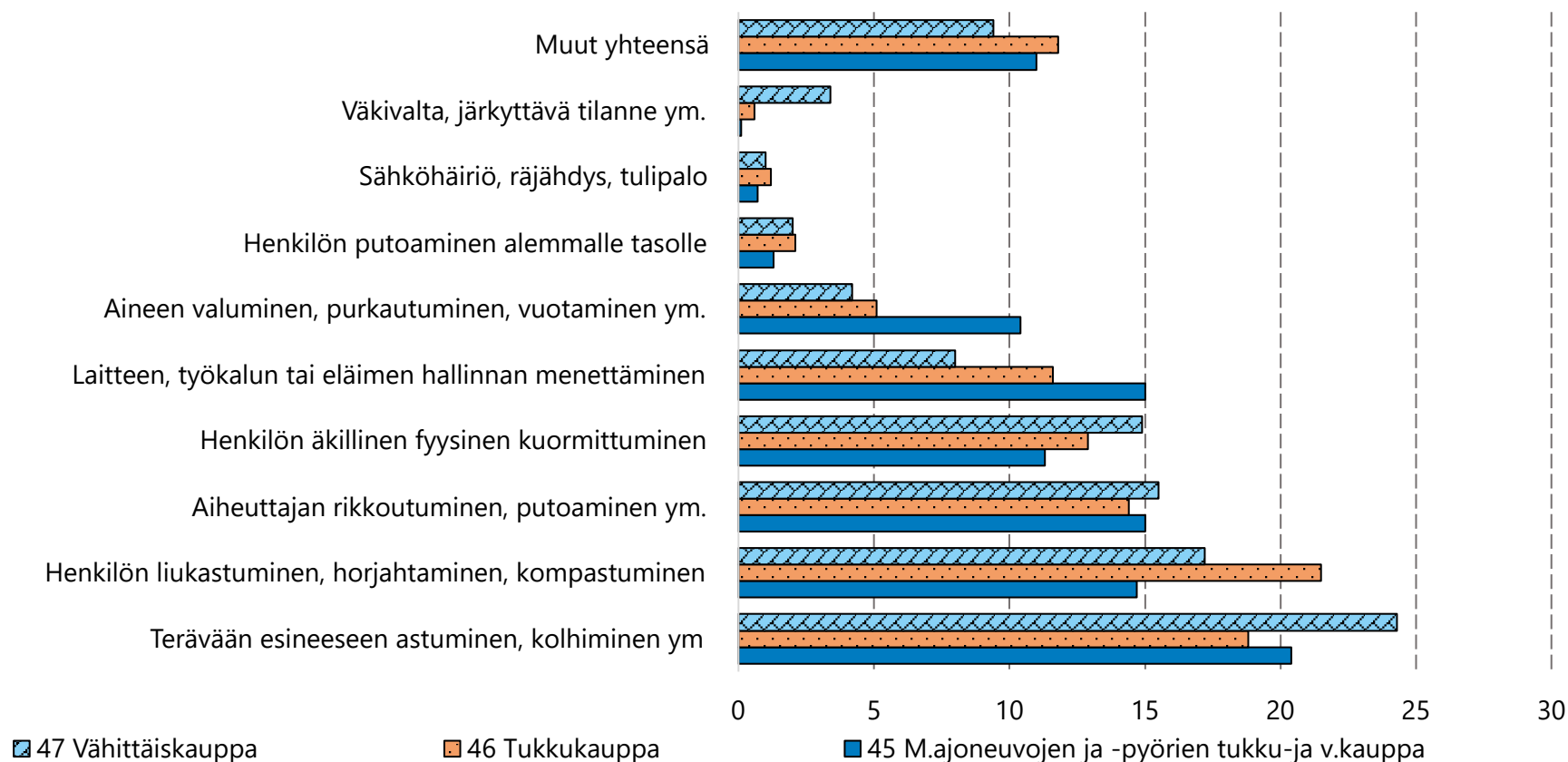
3

Taakkaa käsivoimin siirtäessä äkillinen kuormittuminen, jossa useimmiten loukkaantuu selkä tai yläraajat

Alatoimialoilla tyypillisimmät tapaturmat eroavat hieman toisistaan (kuva 6). Vähittäiskaupan tapaturmista neljäsosa johtuu terävään esineeseen osumisesta, moottoriajoneuvojen kaupan ja korjauksen alalla viidesosa. Tukkukaupassa yleisimpiä ovat liukastumisesta, horjahtamisesta tai kompastumisesta johtuvat tapaturmat (22 %). Äkillisestä fyysisestä kuormittumisesta johtuvat tapaturmat ovat yleisempiä kuin muilla aloilla.

Moottoriajoneuvoala sisältää myös huolto- ja korjaustoimintaa, joten työn sisältö ja tapaturmavaarat ovat erilaiset kuin tukku- ja vähittäiskaupassa. Moottoriajoneuvojen kaupan ja korjauksen alalla mm. sellaisten tapaturmien osuus, joissa poikkeamana on aineen valuminen tai vuotaminen, on suurempi kuin muilla alatoimialoilla.

Kuva 6. Palkansaajien työpaikkatapaturmien osuudet moottoriajoneuvojen ja -pyörien kaupan, tukkukaupan ja vähittäiskaupan aloilla poikkeaman mukaan vuonna 2024 (%).

Vakavat tapaturmat useimmiten liukastumisia ja kompastumisia

Vuonna 2023 kaupan alalla sattui yhteensä 496 vakavaa, yli 30 päivän työkyvyttömyyteen johtanutta työpaikkatapaturmaa. Tämä on noin viisi prosenttia kaikista kaupan alan työpaikkatapaturmista. Valtaosa vakavista tapaturmista liittyi henkilön liukastumiseen, horjahtamiseen tai kompastumiseen (42 %).

Vakavien tapaturmien osuus oli korkeampi moottoriajoneuvojen korjaustyötä tekevillä (noin 6 %), kuin varastossa tai myyjinä työskentelevillä. Ikäryhmien tarkastelu osoitti, että vakavien tapaturmien osuus oli jonkin verran korkeampi 40-59 -vuotiailla.

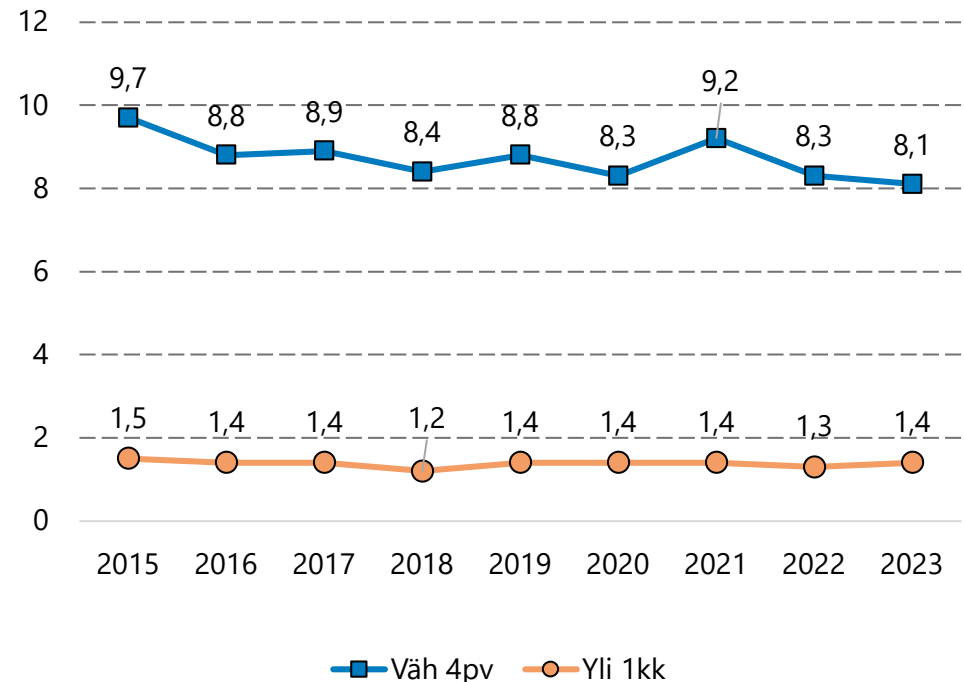
Vakavien työpaikkatapaturmien taajuudessa ei ole tapahtunut suuria muutoksia viimeisen kymmenen vuoden aikana (kuva 7). Vähintään 30 päivän työkyvyttömyyteen johtaneiden työpaikkatapaturmien taajuus oli 1,4 vuonna 2023. Vakavien vahinkojen osuus kaikista työpaikkatapaturmista on pysytellyt viimeisen kymmenen vuoden ajan viiden prosentin tienoilla.

Kuolemaan johtaneita työpaikkatapaturmia on TVK:n tilastojen mukaan sattunut kaupan alalla vuosina 2015-2023 yhteensä seitsemän.

Huom!

Tilastoteknisten syiden vuoksi vahinkojen vakavuuden osalta viimeisin käytettävissä oleva vuosi on 2023.

Kuva 7. Kaupan alan palkansaajien vähintään neljän päivän ja yli 30 päivän työkyvyttömyyteen johtaneiden työpaikkatapaturmien taajuus päätoimialalla vuosina 2015-2023 (yksikkö: työpaikkatapaturmaa per miljoona tehtyä työtuntia).

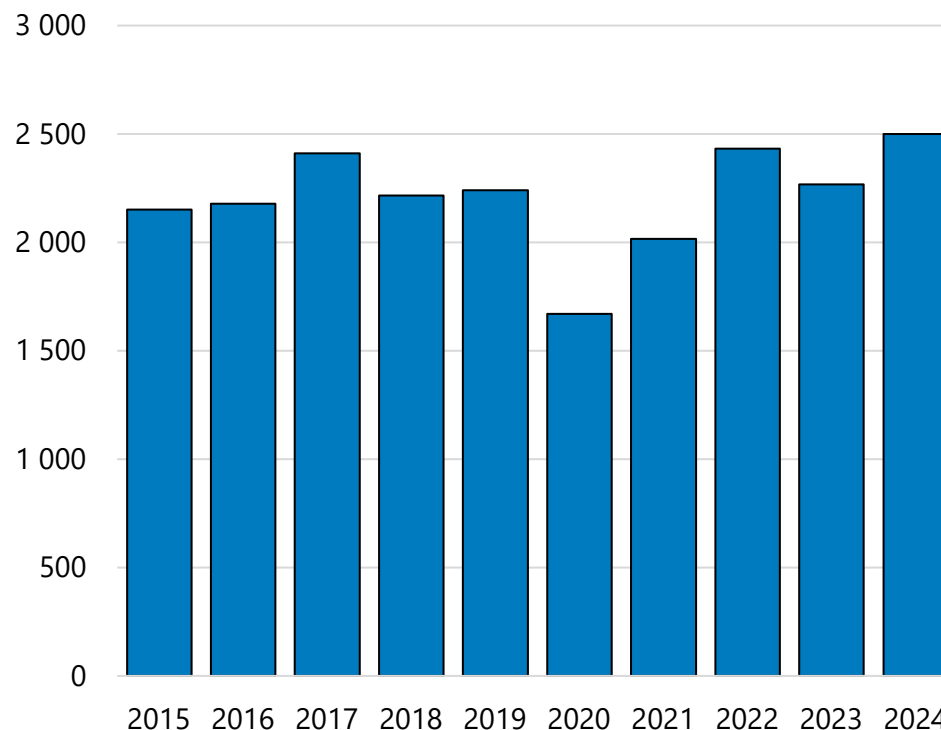

Kaupan alalla 2 500 työmatkatapaturmaa

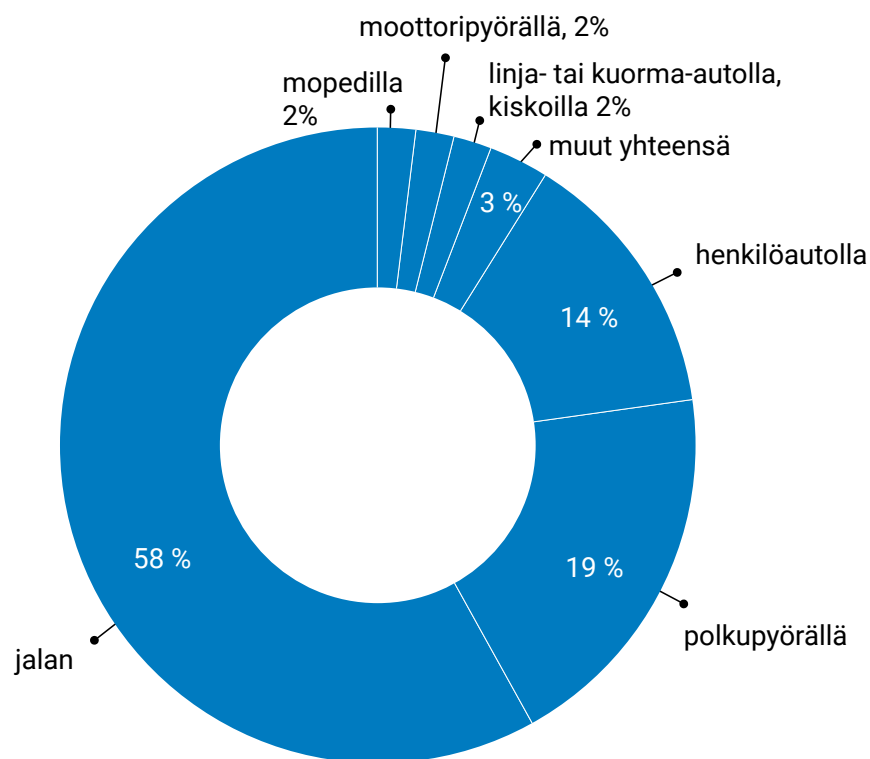
Työpaikkatapaturmien lisäksi kaupan alalla sattui palkansaajille vuonna 2024 yhteensä noin 2 500 kodin ja työpaikan välisillä matkoilla tapahtunutta työmatkatapaturmaa. Työmatkatapaturmien määrä kasvoi noin 10 % edellisvuodesta. Tämänhetkisen arvion perusteella merkittävä osa työmatkatapaturmien kasvusta johtui alkuvuoden useammasta sulamis-liukkausjaksosta. Työmatkatapaturmien määrä notkahti koronavuonna 2020, jolloin sattui yhteensä 1 672 tapaturmaa. Muutoin viimeisen kymmenen vuoden aikana työmatkatapaturmien määrä on vaihdellut 2 000–2 500 välillä (kuva 8).

Työmatkatapaturmista 77 % oli kaatumisia, liukastumisia ja kompastumisia. Vahingoista yhteensä 77 % sattui kävellessä tai polkupyörällä ajaessa (kuva 9).

Kuva 8. Palkansaajien työmatkatapaturmien lukumäärät kaupan alalla vuosina 2015-2024.

Kuva 9. Palkansaajien työmatkatapaturmien osuudet kaupan alalla liikumistavoittain vuonna 2024 (%).

Työtapaturmia voi taulukoida tarkemmin [Pakki-sovelluksella](#).

Lisätietoja:

Marja Kaari, marja.kaari@tvk.fi

Janne Sysi-Aho, janne.sysi-aho@tvk.fi

Tapaturmavakuutuskeskus, TVK

Tässä analyysiraportissa esitetään analyysin laatijoiden näkemys aiheesta.

Analyyysi on laadittu huhtikuussa 2025.

Julkaisun graafeissa esitetyt luvut löytyvät taulukkoliitteestä Työtapa-turmatiedosta.

Lähteet:

Kaupan liitto ja Palvelualojen ammattiliitto PAM, mediatiedote 10.12.2024: Häirintä ja uhkailu kaupoissa jatkavat kasvuaan – Kaupan liitto ja PAM kampanjoivat epäasiallista käytöstä vastaan.

Tapaturmavakuutuskeskus TVK, Itämerenkatu 11-13, 00180 Helsinki